

Prof. Zbigniew Sitek (1928–2022)

Czołówkę pionierów polskiej fotogrametrii stanowili przed wojną profesorowie Kasper Weigel oraz Edmund Wilczkiewicz z Politechniki Lwowskiej, a później także Bronisław Piątkiewicz i Marian Brunon Piasecki z Politechniki Warszawskiej. W latach 60. ubiegłego stulecia kontynuatorem ich tradycji został prof. Zbigniew Sitek.

Trzej asystenci prof. Z. Kowalczyka: Józef Jachimski, Zbigniew Sitek i Erwin Puchała, lata 50.

Urodził się 14 kwietnia 1928 roku w Kamienicy Polskiej koło Częstochowy. W roku 1954 ukończył studia na Wydziale Geodezji Górniczej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na macierzystej uczelni szybko rozwijała się jego dalsza kariera naukowa i dydaktyczna. W roku 1962 obronił pracę doktorską, w 1966 otrzymał stopień naukowy dr. habilitowanego nadany uchwałą Rady Wydziału Geodezji i Kartografii Poli-

techniki Warszawskiej. Osiem lat później uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w roku 1982 profesora zwyczajnego. Pełnił funkcję dziekana WGG (1972–1975) i członka senatu AGH (1972–1983).

W celu praktycznego zapoznania się z metodami fotogrametrii lotniczej zaraz po studiach odbył 7-miesięczny staż w Państwowym Przedsiębiorstwie Fotogrametrii (PPF) w War-

szawie. Jego osiągnięcia szybko zauważono na polu międzynarodowym, czego efektem było zaproszenie, wówczas młodego doktora nauk technicznych, do odbycia stażu naukowego (1963–1965) w National Research Council of Canada (NRC). Na Wydziale Fizyki Stosowanej NRC istniała Sekcja Badań Fotogrametrycznych kierowana przez dr. inż. Teodora Blachuta, absolwenta Politechniki Lwowskiej. Sekcja ta, w której pracowało wielu wybitnych fotogrametrów, prowadziła szeroki wachlarz badań nad zastosowaniem nowoczesnych technologii w fotogrametrii, m.in. nad opracowaniem i zastosowaniem metod analitycznych. Dr Sitek był włączony w ten kierunek badań wykorzystujących jednocześnie tzw. zdjęcia *reseau*. Pobyt w Kanadzie zaowocował opracowaniem rozprawy habilitacyjnej.

Działalność dydaktyczną Zbigniew Sitek rozpoczął w roku 1953 jako młodszy asystent, jeszcze przed ukończeniem studiów. Od roku 1961 kierował na AGH kolejno: Zakładem Fotogrametrii, Katedrą Fotogrametrii i wreszcie Zakładem Fotogrametrii i Informatyki Teledetekcyjnej (do 1993 r.). Wokół siebie zgromadził zespół młodych naukowców, którym umożliwił zdobywanie kolejnych stopni i tytułów naukowych. Sam prowadził wykłady z wielu zakresów fotogrametrii i ich zastosowań. Układał programy ćwiczeń, które miały przygotować absolwentów do realizacji zadań na potrzeby gospodarki narodowej, był inicjatorem i kierownikiem studiów podyplomowych z zakresu fotogrametrii inżynierskiej oraz architektonicznej. Profesor napisał wiele skryptów i podręczników. W roku 1991 Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych opublikowało jego monumentalną monografię „Fotogrametria ogólna i inżynierska”. Był także inicjatorem i głównym redaktorem pięcioletniego dwutomowego słownika terminologicznego z zakresu fotogrametrii i teledetekcji (dwa wydania: 1988 i 1992).

Działalność naukową Profesora można podzielić na kilka etapów. Początkowo jego badania dotyczyły naziemnej fotogrametrii nietopograficznej (zdjęcia lotnicze były wówczas ściśle tajne i wykorzystywane jedynie przez PPF). Profesor zaproponował i opracował meto-

Kamera stereometryczna z pracy doktorskiej Zbigniewa Sitka, 1962

dy adaptacji zwykłych aparatów fotograficznych do celów pomiarowych. Zajmował się również wykorzystaniem metod fotogrametrycznych w górnictwie podziemnym i odkrywkowym oraz do precyzyjnych pomiarów ruchu suwnic w hutnictwie. Późniejsze badania ogniskowały się na metodach sporządzania ortofotografii w celu opracowania ortofotomap. Miał duże osiągnięcia w zakresie wykorzystania metod fotogrametrycznych i teledetekcyjnych do inwentaryzacji zabytków architektonicznych oraz do badania stanu i zmian środowiska przyrodniczego. W ostatnim okresie swej działalności wiele uwagi poświęcił systemom informacji przestrzennej wspomagającym dany-

mi pozyskiwanymi metodami fotogrametrycznymi i teledetekcyjnymi.

Profesor prowadził aktywną działalność społeczną zarówno w kraju, jak i za granicą. W latach 1969–1983 był wiceprzewodniczącym Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego, a później przewodniczącym (1983–1989). Od roku 1969 był członkiem Komitetu Geodezji PAN, w którym od 1986 r. szefował Sekcji Fotogrametrii i Teledetekcji. Od 1984 roku był członkiem zwyczajnym Akademii Inżynierskiej w Polsce. Był aktywnym członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego, przez 6 lat przewodniczył Komisji VI (1974–1980).

W roku 1972, kiedy przebywał w NRC jako *visiting profesor*, był jednym z organizatorów Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego w Kanadzie. Wykładał na Indiach na uniwersytetach w Dhanabad oraz w Benares (1988). Wypromował kilkunastu doktorów, był recenzentem wielu rozpraw habilitacyjnych oraz wniosków o tytuły naukowe. Na macierzystej uczelni stworzył prężny ośrodek fotogrametrii i teledetekcji. Profesor Zbigniew Sitek bez wątpienia należy do panteonu polskich fotogrametrów.

Opracowanie Redakcji

na podstawie artykułu

Adama Linsenbartha opublikowanego w GEODECIE 12/2013

Spotkania małe i duże

Profesora Sitka poznałem przed 66 laty w czasie jego stażu w Państwowym Przedsiębiorstwie Fotogrametrii (PPF) w Warszawie. Już wtedy nawiązała się między nami nić przyjaźni oraz kontaktów zawodowych i towarzyskich, które trwały do ostatnich dni jego życia.

Adam Linsenbarth

Każdżą rozmowę z nim wspominam bardzo miło i ciepło, nie tylko jako z wybitnym naukowcem, ale przede wszystkim jako serdecznym i życzliwym człowiekiem. Dlatego z przyjemnością przyjąłem propozycję przedstawienia sylwetki naukowej profesora podczas uroczystości z okazji 85. urodzin, którą zorganizowano w 2013 roku na jego macierzystym Wydziale Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska AGH w Krakowie. Była to świetna okazja do złożenia życzeń jubilatowi, a także miłe spotkanie z jego licznymi przyjaciółmi i wychowankami.

• Staż w PPF

Wróćmy jednak do początków. Jak już wspominałem, poznaliśmy się w 1956 r., kiedy Zbigniew Sitek przez kilka miesięcy odbywał staż w PPF, gdzie pracowałem od 1955 r. Celem stażu było zapoznanie się z metodami fotogrametrii lotniczej. Warto przypomnieć, że w tamtym czasie zarówno zdjęcia lotnicze, jak i mapy opracowywane na ich podstawie były ściśle tajne i PPF było jedyną upoważnioną do tego instytucją cywilną. Cieszyłem się niezmiernie, że mogłem wprowadzić Zbyszka w „tajniki” fotogrametrii lotniczej. Nie wiedziałem początkowo, że pobyt w Warszawie stanowił dla niego pierwszy kontakt z fotogrametrią lotniczą.

• Jak to się zaczęło

Moje wspomnienia związane są głównie z działalnością Międzynarodowego Towarzystwa Fotogramerycznego (MTF) oraz Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego (PTF). Polska jeszcze przed wojną ściśle współpracowała z MTF założonym w 1913 r. w Wiedniu przez prof. Eduarda Doleżala (1862–1955). Po wojnie PTF dopiero w 1957 r. reaktywowało swoją działalność. Niezmiernie ważny był IX Kongres MTF w Londynie (1960), w którym uczestniczyła 9-osobowa delegacja z Polski z profesorami Brunonem Piaseckim oraz Waławem Sztompke. Na szczególną uwagę zasługuje jednak udział dwóch Polaków z Kanady: dr. Jerzego Zarzyckiego (absolwenta Politechniki Warszawskiej) oraz dr. Teodora Blachuta (absolwenta Politechniki Lwowskiej). Było to moje pierwsze spotkanie z obu znanymi już na świecie fotogrametrami, którzy później wiele zrobili dla kraju. Dr Blachut poświęcił wówczas naszej delegacji wiele czasu. Kto wie, czy to nie wtedy powstała myśl zaproszenia doktora Sitka na staż do Kanady.

• Przełomowe lata w NRC

Zbigniew Sitek do roku 1964 nie uczestniczył w pracach MTF, natomiast poświęcił się pracy dydaktycznej na AGH, a także włączył w pracę PTF. W czasie jego pobytów w Warszawie często spotykaliśmy się zarówno na Politechnice, jak i prywatnie w naszym domu. Okres 1963–1965 to niewątpliwie lata, które zdecydowały o je-

Profesorowie: Zbigniew Sitek, Bogdan Ney i Zygmunt Kowalczyk, sympozjum PTFiT w Krakowie, 1984

